

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 31g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal

CHIȘINĂU

25 februarie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 18 februarie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 25 februarie 2019 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Dorin Podlisnic, în dosarul nr. 1r-23/2018, pendinte la Curtea de Apel Comrat.
2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 18 februarie 2019 de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Comrat (domnii Grigori Colev, Ștefan Starciuc și Afanasi Curdov), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Curții de Apel Comrat se află, în procedura recursului, cauza penală de învinuire a dlui Constantin Cîrboba privind comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ alineatul (3) [*Refuzul sau sustragerea conducătorului mijlocului de transport de a se supune testării aerului expirat, în vederea stabilirii alcoolemiei*] din Codul penal. Prin sentința Judecătoriei Comrat din 6 iunie 2018 a fost stabilită vinovăția domnului Constantin Cîrboba de comiterea infracțiunii menționate.
4. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, dl Constantin Cîrboba a declarat recurs la Curtea de Apel Comrat. În cadrul procedurii recursului, dl avocat Dorin Podlisnic, care apără interesele acuzatului, a invocat excepția de neconstituționalitate a articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal.
5. Prin încheierea din 29 ianuarie 2019, Curtea de Apel Comrat a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 264¹

Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„[...]”

(3) Refuzul, împotrivirea sau eschivarea **conducătorului mijlocului de transport** de la testarea alcoolică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009 cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere sunt următoarele:

„1. Regulamentul circulației rutiere (în continuare – Regulamentul) cuprinde normele ce determină circulația vehiculelor și pietonilor pe drumurile publice ale Republicii Moldova, precum și pe teritoriile adiacente acestora. Respectarea prezentului Regulament va garanta securitatea tuturor participanților la trafic, protecția mediului, ocrotirea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, precum și apărarea proprietății acestora.

[...]

7. În sensul prezentului Regulament următoarele noțiuni și termeni semnifică:

[...]

conducător – persoana care conduce pe drumurile publice un vehicul, un grup organizat de oameni, însoțește animale izolate, de povară, de călărie sau turme, cirezi etc., precum și persoana care efectuează instruirea în conducerea autovehiculului;

[...],

11. Conducătorul de vehicul este obligat:

După oprirea vehiculului la semnalul agentului de circulație sau al altui reprezentant al organului de control, conducătorul este obligat să rămână în vehicul ținând brațele pe volan până la apropierea persoanei care a impus oprirea și ulterior să îndeplinească necondiționat dispozițiile legale ale acestei persoane, prevenind și pasagerii să nu părăsească vehiculul în timpul controlului, decât cu permisiunea sau la dispoziția reprezentantului organului de control. În cazul în care oprirea se efectuează pe timp

de noapte, conducătorul este obligat să conecteze lumina în salonul (cabina) vehiculului;

[...]

j) să se supună, la solicitarea polițistului, procedurii de testare a aerului expirat sau, după caz, examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării alcoolemiei, consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare;

[...]

12. 1) **Conducătorul de vehicul implicat într-un accident în traficul rutier este obligat:**

[...]

h) să nu consume băuturi alcoolice sau droguri, precum și să nu administreze medicamente preparate în baza acestora până nu va fi supus testării alcoolscopice sau, după caz, examinării medicale și recoltării probelor biologice.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal, care incriminează refuzul, eschivarea sau împotrivirea conducătorului mijlocului de transport de a se supune testării aerului expirat în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, ar permite condamnarea persoanei indiferent de momentul la care aceasta a consumat băuturi alcoolice, având relevanță în acest sens doar simplul fapt al refuzului. Mai mult, autorul excepției menționează că norma contestată ar cuprinde în câmpul său de aplicare și ipoteza refuzului unei persoane care nu este conducător al unui mijloc de transport. În fundamentarea acestei opinii, autorul excepției face trimitere la circumstanțele litigiului principal și invocă faptul că prin sentința primei instanțe a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ alineatul (3) din Codul penal, deși la momentul refuzului testării aerului expirat nu conducea vreun mijloc de transport.

10. În finalul opiniei sale, autorul excepției de neconstituționalitate consideră că dispozițiile articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal sunt contrare articolelor 23 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Dorin Podlisnic, în dosarul nr. 1r-23/2018, pendinte la Curtea

de Apel Comrat. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 264¹ alin. (3) din Codul penal, normă care incriminează refuzul, împotrivirea ori sustragerea conducătorului unui autovehicul de a se supune recoltării probelor biologice sau testării aerului expirat, în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei.

15. Curtea constată că autorul excepției susține neconstituționalitatea articolului 264¹ alin. (3) din Codul penal, invocând, în principal, încălcarea articolelor 23 și 26 din Constituție, care garantează posibilitatea fiecărei persoane de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, precum și dreptul la apărare. Totuși, deși sunt invocate toate aceste prevederi constituționale, Curtea consideră că argumentele autorului excepției vizează, mai curând, o posibilă ingerință în articolul 22 din Constituție, care garantează regula legalității incriminării și a pedepselor.

16. În jurisprudența sa referitoare la articolul 22 din Constituție, Curtea a precizat că regula legalității incriminării și a pedepselor interzice interpretarea extensivă și aplicarea prin analogie a legii penale, în defavoarea acuzatului. În special, Curtea a precizat că acest articol interzice extinderea câmpului de aplicare al infracțiunilor existente asupra unor fapte care nu constituiau infracțiuni la momentul comiterii lor (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 22 din 1 octombrie 2018). De asemenea, Curtea a precizat că regula legalității incriminării, stabilită la articolul 22 din Constituție, presupune ca legea să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele pentru acestea (*nullum crimen, nulla poena sine lege certa*). Curtea a menționat că această condiție este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, pornind de la textul dispoziției pertinente și, dacă este necesar, cu ajutorul interpretării date acesteia de către instanțe, care sunt acțiunile și omisiunile care angajează răspunderea sa penală (a se vedea, spre exemplu, DCC nr. 90 din 24 iulie 2018).

17. Așadar, având în vedere aceste orientări jurisprudențiale, Curtea trebuie să analizeze, în continuare, modul în care ele sunt respectate în cazul articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal, care incriminează fapta de refuz, de eschivare sau de împotrivire a conducătorului mijlocului de transport de a se supune testării aerului expirat sau prelevării de probe biologice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei.

18. În acest context, Curtea reține că nimic din textul articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal nu permite concluzia încălcării exigențelor clarității și previzibilității legii. Curtea face trimitere, în acest sens, la prevederile Regulamentului circulației rutiere, care reglementează atât noțiunea de conducător al mijlocului de transport, cât și procedura testării aerului expirat sau, după caz, al examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării alcoolemiei, consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare (a se vedea punctele 7 și 11 j) din Regulament). Astfel, din textul acestor dispoziții,

Curtea constată că interpretul legii are la dispoziția sa suficiente repere pentru a clarifica câmpul de aplicare al normei contestate și a înlătura incertitudinile apărute în procesul aplicării normei.

19. În acest sens, Curtea observă că pct. 11 lit. j) din Regulamentul circulației rutiere stabilește în mod clar că conducătorul de vehicul este obligat să se supună, după oprirea vehiculului la semnalul agentului de circulație sau al altui reprezentant al organului de control, procedurii de testare a aerului expirat sau, după caz, examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării alcoolemiei, consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare.

20. Așadar, pentru că criticile autorului excepției nu implică existența unei ingerințe în articolul 22 din Constituție, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 264¹ alineatul (3) din Codul penal, ridicată de către dl avocat Dorin Podlisnic în dosarul nr. 1r-23/2018, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 25 februarie 2019

DCC nr. 25

Dosarul nr. 31g/2019